UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 27/15
Møtedato: 17.3.2015

ÅRSPLAN FOR UTDANNING 2015

Årsplan for utdanning fungerer som et retningsgivende dokument for undervisningsdekanens og studieseksjonens arbeid, og er et redskap for å identifisere hvilke områder som skal prioriteres i det kommende året for å realisere fakultetets utdanningsstrategi.

I årsplan for utdanning vises det til en egen årsplan for digitalisering. Denne er fortsatt under utarbeidelse og vil bli fremlagt for fakultetsstyret på et senere tidspunkt.

Vedlagte utkast til årsplan for utdanning ble behandlet i Studieutvalget 10.03.2015, med følgende uttale:

«Årsplan for utdanning 2015 tas til etterretning, Den anses å gi et realistisk bilde av ambisjonene for inneværende år, og oversendes fakultetsstyret uten ytterligere merknader.»

Dekan og fakultetsdirektør fremmer saken med følgende utkast til

Vedtak:

1. Styret for Det juridiske fakultet godkjenner årsplan for utdanning 2015, i samsvar med det fremlagte utkastet.

Asbjørn Strandbakken
Dekan

for Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

10.03.2015

INTØ m.fl./ØLI

ÅRSPLAN FOR UTDANNING 2015

1. INNLEDNING

Det juridiske fakultetets overordnete og langsiktige mål for utdanningsvirksomheten er i følge strategiplanen (2011-2015)[1] å:

> *«(...) videreutvikle sitt studieprogram faglig, pedagogisk og administrativt med sikte på å gi utdanningsvirksomheten en klar forskningsbasert profil, et bevisst fokus på forholdet mellom det nasjonale og det internasjonale, og studiekvalitet på internasjonalt høyt nivå».*

Nytt av året er at fakultetet også utarbeider en egen årsplan for det digitale arbeidet ved fakultetet, knyttet til både utdanning, forskning og formidling. Årsplanene må leses i sammenheng ettersom studiekvalitetstiltak som knyttes til fakultetets arbeid med digitalisering, omtales nærmere i årsplan for digitalisering.

2. STUDIEKVALITETSTILTAK

2.1 Utredning av ny studieordning

Studieordningskomiteen som har utredet spørsmålet om en potensiell deling av dagens femårige integrerte masterprogram i en treårig bachelorgrad og en toårig mastergrad overleverte sin innstilling 11. februar 2015.[2] Komiteen anbefaler ikke en deling, men foreslår likevel en studiemodell som innebærer store endringer i dagens masterprogram. I løpet av 2015 må det avklares om, og eventuelt på hvilken måte, forslaget fra studieordningskomiteen skal følges opp.

2.2 Studiekvalitetsseminar

De siste tre årene har det blitt avholdt et studiekvalitetsseminar tidlig i januar. I 2015 vil seminaret bli avholdt i september. Målgruppen for seminaret er de kursansvarlige for obligatoriske emner, studieseksjonen og representanter fra Juridisk studentutvalg (JSU). Hovedtemaet på seminaret vil være bruk av digitale verktøy i undervisningen. I tillegg vil seminaret være en arena for å følge opp momenter fra kursgjennomgangen på obligatoriske emner, som ble gjennomført i perioden november 2014 – januar 2015.

2.3 Masteroppgave

I 2013 og 2014 ble det vedtatt endringer i undervisningsstrukturen for JUS399 Masteroppgave.[3] Noen av endringene ble iverksatt allerede våren 2014 mens de øvrige ble iverksatt fra høsten 2014. Ytterligere endringer ble iverksatt fra våren 2015. I 2015 vil vi

---

[1] http://www.uib.no/jur/22517/strategiplan-det-juridiske-fakultet-2011-2015
[2] http://www.uib.no/jur/62628/utredning-av-ny-studieordning-2014%e2%80%932016
[3] Sak 95/13 i fakultetsstyremøte 10.12.2013: http://www.uib.no/jur/22021/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2013 og sak 86/14 i fakultetsstyremøte 16.12.2014: http://www.uib.no/jur/50495/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2014

videreutvikle rutiner og prosedyrer, samt høste erfaringer fra de iverksatte tiltakene. På grunnlag av erfaringene vil vi vurdere behovet for justeringer.

Fakultetet har i samarbeid med UiT og UiO utarbeidet nye læringsmål, retningslinjer til veileder, retningslinjer til sensorene og karakterbeskrivelser for masteroppgaver. Disse vil bli fremlagt for fakultetsstyret til realitetsbehandling i løpet av våren 2015.

2.4 Rekruttering av studenter

I mars 2015 arrangeres det for første gang åpen dag ved Universitetet i Bergen for elever i videregående skole. Fakultetet har utarbeidet et eget program som gir god informasjon om masterprogrammet i rettsvitenskap, og som kan bidra til at elevene i videregående skole gjør et informert valg.[4] Dette arrangementet er et tiltak som kan bidra til at vi rekrutterer de riktige studentene.

2.5 Godkjenning og oppfølging av sensorer samt tildeling av oppdrag

Det er studiedekanen som står for den fortløpende godkjenningen av nye sensorer i henhold til vedtatte retningslinjer.[5] Det er behov for en gjennomgang av retningslinjene for godkjenning av sensorer og rutinene for oppfølgingen av disse. Det må også utarbeides en rutine for hvordan man formelt skal informere sensorer om at de tas ut av sensorregisteret. Arbeidet er påbegynt og forslag til reviderte retningslinjer og rutiner vil bli lagt frem for de formelle fakultetsorganene i løpet av 2015.

2.6 Kvalitetssikring av sensur og klagesensur

Etter at endring i Universitets- og høyskoleloven trådte i kraft 1.8.2014, gjennomføres nå klagesensur som blindsensur.[6] Erfaringene så langt viser at det gjøres flere endringer nå enn under systemet hvor klagekommisjonen hadde kunnskap om opprinnelig karakter. Endringene skjer både til gunst og ugunst. I tillegg har vi sett noen få tilfeller av større avvik, det vil si at karakterspriket mellom ordinær sensur og klagesensur er på to karakterer eller mer. Andre fakulteter og andre institusjoner[7] gjør de samme erfaringene og saken er allerede under debatt[8]. Fakultetet har allerede fulgt opp med tiltak som at klagesensor får tilsendt et utvalg oppgaver fra ordinær sensur som kan danne referanse for nivået i sensuren. Avvikene mellom ordinær sensur og klagesensur overvåkes nøye, og det vil i samråd med de kursansvarlige bli vurdert om ytterligere tiltak må settes inn for å sikre kvaliteten både på sensur og klagesensur. Også i dette arbeidet vil vi ha tett dialog med JSU.

2.7 Undervisningsregnskap og undervisningsplanlegging

Hvert år rapporterer alle vitenskapelig ansatte om gjennomført undervisning i foregående år. I rapporten bes det også om undervisningsønsker/-planer for de kommende to år. Fakultetet

---

[4] Mer info om Åpen dag ved Det juridiske fakultet: http://www.uib.no/jur/85339/%C3%A5pen-dag-ved-det-juridiske-fakultet
[5] Retningslinjer for valg og godkjenning av eksterne hjelpelærere og sensorer: http://www.uib.no/jur/23644/retningslinjer-valg-og-godkjenning-av-eksterne-hjelpel%c3%a6rere-og-sensorer
[6] LOV-2014-06-20-55 Lov om endringer i universitets- og høyskoleloven: https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2014-06-20-55
[7] http://universitas.no/nett/60283/gikk-fra-b-til-stryk og
[8] http://universitas.no/kronikk/60104/blind-klagesensur-fra-c-til-f

planlegger nå å bruke informasjonen fra disse rapportene mer aktivt for å sikre en bedre ressursutnyttelse ved planleggingen av undervisningen

Arbeidet med registrering av gjennomført og planlagt/ønsket undervisning er administrativt forankret i forsknings- og stabsseksjonen. Utviklingen av rutiner for hvordan disse rapportene best kan brukes i planleggingen av undervisningen, må likevel foretas i samarbeid mellom ledelsen, forsknings- og stabsseksjonen og studieseksjonen.

2.8 Gjennomgang av kursansvar og godskrivingssatser

Fakultetet ønsker at digitale læringsverktøy skal tas i bruk i større utstrekning enn i dag. Dette aktualiserer behovet for en gjennomgang av innholdet i kursansvaret. Videre må satsen for godskriving av kursansvar vurderes på nytt. Det er viktig at denne ligger på et nivå som avspeiler den reelle arbeidsbelastningen som følger med kursansvaret, og at den samtidig er utformet på en slik måte at kursansvarlige gis insentiver for å ta i bruk digitale læringsverktøy. Innholdet i kursansvaret ventes å bli berørt også i en eventuell videre utredning av ny studieordning.

2.9 Implementering og evaluering av digital skoleeksamen

I april 2015 gjennomføres den første digitale eksamenen i full skala, og eksamen i JUS133 Rettskilde og metodelære er pilot.[9] Dersom gjennomføringen av denne eksamenen blir vellykket, vil eksamen på de resterende obligatoriske emnene våren 2015 også gjennomføres digitalt. Fra høsten 2015 innføres digital eksamen på alle de obligatoriske emnene (1. - 4. studieår). Se også årsplan for det digitale arbeidet ved Det juridiske fakultet. Etter hvert som digital eksamen innføres vil det bli gjort fortløpende evalueringer med sikte på å avdekke behov for endringer. Fakultetet har her en god dialog med sentraladministrasjonen og med Juridisk studentutvalg.

Innføring av digital eksamen innebærer en grunnleggende endring av hvordan eksamen gjennomføres rent praktisk. Dette kan for eksempel åpne for endringer i ordningen med studentrepresentanter og i rutinene for bokkontroll. Innføring av digital eksamen åpner også for nye prøvingsformer. Slike forsøk vil bli gjort i samråd med de kursansvarlige, og i prosessen vil vi hente inn kompetanse fra Program for universitetspedagogikk.

3. LÆRINGSMILJØTILTAK

3.1 Oppussing av Dragefjellet skole

Dragefjellet skole har vært under oppussing siden juni 2014. Oppussingsarbeidene ferdigstilles i april 2015. Oppussingen har muliggjort montering av teknisk utstyr som åpner for at det kan gjennomføres fullskala digital skoleeksamen. Dette er et viktig fremskritt, men fører samtidig til at bygget vil måtte for stenges for annen bruk de dagene det skal benyttes til eksamen. Det får nødvendigvis konsekvenser for bruken av lesesalene og undervisningslokalene. Fakultetet vil i samråd med JSU utarbeide retningslinjer for bruken av

[9] Se fakultetsstyresak 10/15 3.2.2015 http://www.uib.no/jur/85666/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2015 og nyhetssak om digital eksamen: http://www.uib.no/jur/85765/digital-eksamen-blir-hovedregel

lesesalene og undervisningsrommene på Dragefjellet skole som sikrer at disse lokalene også kan brukes som eksamenslokaler.

3.2 Digital eksamen

I tillegg til å være et studiekvalitetstiltak, er innføring av digital eksamen også et læringsmiljøtiltak. Gjennom mange år har et høyt antall studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap hatt behov for tilrettelegging ved eksamen på grunn av fysiske plager. En del av disse fysiske plagene (for eksempel senebetennelse) er av en slik art at de kan avhjelpes ved at studentene bruker PC på eksamen. Ved innføring av digital eksamen antar vi at antall søknader om tilrettelegging til eksamen vil gå ned. Etter hvert som digital eksamen innføres, vil det bli gjort fortløpende evalueringer med sikte på å avdekke behov for endringer.

3.3 Oppfølging av studentenes trivsel og arbeidsmiljø

Fakultetet får jevnlig tilbakemeldinger gjennom referansegruppemøter på 1.-3. studieår og spørreundersøkelser på 4. og 5. studieår. De kursansvarlige på 4. studieår får tilbud om å avholde referansegruppemøte i tillegg til spørreundersøkelse, hvis de ønsker det. Pr. dags dato er det kun på JUS241 Strafferett det avholdes slike møter. I tillegg gjennomfører arbeidsgruppelederne hvert år samtaletimer med studentene i sine arbeidsgrupper på 1. og 2. studieår. I etterkant av samtaletimene leverer arbeidsgruppelederne en kort rapport. Videre har det siden 2014 blitt gjennomført en spørreundersøkelse blant studentene på 1. og 2. studieår som gir arbeidsgruppelederne tilbakemelding på arbeidet de gjør. Samlet sett representerer samtaletimerapportene og spørreundersøkelsen gode informasjonskilder om studentenes trivsel og arbeidsmiljøet. Denne informasjonen inngår i fakultetets løpende arbeid med forbedring av studenthverdagen.

3.4 Nytt informasjonsmateriell om undervisningsrom og lesesaler

Studieseksjonen holder på å utvikle nytt informasjonsmateriell og nye oversikter over undervisningsrom og lesesaler i samarbeid med Kommunikasjonsavdelingen. Dette informasjonsmateriellet skal inngå i infopakken til nye studenter ved semesterstart i august, og gjøre det lettere for studentene å orientere seg på Dragefjellet. Dette vil gjøre at studentene finner seg fortere til rette på Det juridiske fakultet og at fasilitetene utnyttes bedre. Informasjonsmateriellet utarbeides både på norsk og engelsk.

3.5 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen

Det vil bli gitt tilbud om opplæring til de ansatte i studieseksjonen for å styrke og utvikle støtteapparatet til studentene. I løpet av mars 2015 vil alle ansatte i administrasjonen delta på e-læringskurset «Får Walter Lov?» som tilbys av Direktoratet for forvaltning og IKT.[10] Videre vil det påbegynte arbeidet med internt opplæringsprogram for studieveilederne videreføres i 2015.

---

[10] http://www.difi.no/artikkel/2014/12/far-walter-lov-e-laeringskurs-i-forvaltningsloven

4. ETTER- OG VIDEREUTDANNING

4.1 Utvikling og utprøving av nettkurs

Fakultetet tilbyr pr i dag JUR640 Planrett som et etter- og videreutdanningskurs.[11] De kursansvarlige har i sin kursrapport for 2014 foreslått at første del av dette kurset kan egne seg som nettkurs. Dette er en spennende ide som kan være en nøkkel til å kunne utvide fakultetets videreutdanningstilbud. I samarbeid med de kursansvarlige vil det bli arbeidet med å utvikle en modell for nettbasert videreutdanning. Denne vil trolig kunne prøves ut våren 2016. Se også årsplan for det digitale arbeidet ved Det juridiske fakultet.

4.2 Alumni og Faglig-pedagogisk dag

Fakultetet lager et eget faglig opplegg for sine alumner på alumnusdagen 11. september 2015. Fakultetet er i dialog med Advokatforeningen om annonsering og om godskriving av etterutdanningstimer for arrangementet.

Fakultetet vil fortsatt bidra med juridiske foredrag som er relevant for deltakerne på Faglig-pedagogisk dag.

5. INTERNASJONALISERING

Handlingsplan for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet 2014-2015 ble vedtatt av fakultetsstyret i juni 2014.[12] Fortsatt styrking og konsolidering av samarbeid med juridiske fakultet i Kina, Russland, USA og Canada er prioritert i handlingsplanen, og dette arbeidet vil bli fulgt opp videre i 2015. I tillegg har fakultetet fått tildelt midler fra Senter for internasjonaliering av utdanning (SIU) over en treårsperiode for utvikling av samarbeid med National Law University Delhi, India. Se mer om dette i punkt 5.5 nedenfor. Av konkrete tiltak utover det som er nedfelt i handlingsplanen, kan vi nevne følgende:

5.1 Utvikling av spesialemne om utvalgte temaer fra kinesisk rett

Det arbeides med å opprette et spesialemne om utvalgte temaer i kinesisk rett ved fakultetet i Bergen. Undervisningen på dette emnet skal gis av vitenskapelig ansatte ved Renmin University School of Law og Shandong University School of Law, og skal være en motytelse for den undervisning som førsteamanuensis Bjørnar Borvik og professor Jon Petter Rui gjennomfører i Kina i mai og oktober.

5.2 Endring av praksis for forhåndsgodkjenning av delstudier

Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte er endret fra at det gis studiestøtte til delstudier i utlandet som *kan* inngå i studentens grad, til at det gis studiestøtte til delstudier i utlandet som *skal* inngå i studentens grad. Fakultetets praksis for forhåndsgodkjenning har frem til i dag vært denne: I masterprogrammet i rettsvitenskap kan inntil 60 studiepoeng i graden avlegges i utlandet (spesialemner og/eller masteroppgave). Så fremt spesialemner og/eller masteroppgave gjenstår i studentens utdanningsplan, gis det pr i dag forhåndsgodkjenning

[11] Emnebeskrivelse: http://www.uib.no/emne/JUR640
[12] http://www.uib.no/jur/79802/handlingsplan-internasjonal-virksomhet-2014-2015#

for hhv 30 eller 60 studiepoeng etter studentens ønske, uten at det differensieres mellom hvilke universitet det faktisk vil være mulig å gjennomføre skriftlige arbeider som i hovedsak tilsvarer masteroppgave, og hvor det kun er mulig å gjennomføre spesialemner. Dagens praksis samsvarer med studentenes ønske om å stå fritt i valg av studiested og å kunne være utenlands i et helt studieår, men kan altså ikke videreføres etter forskriftsendringen. En utredning av nødvendig praksisendring og følgene av dette, samt forslag til justeringer i kapittel 5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet[13] vil bli lagt frem for studieutvalget og fakultetsstyret første halvdel av 2015.

5.3 Utrede muligheten for spesialemne(r) undervist gjennom Erasmus+ lærerutveksling

Fakultetet får jevnlig henvendelser fra vitenskapelig ansatte ved partnerfakultet i Europa som ønsker å komme til fakultetet på lærerutvekslingsopphold gjennom Erasmus+ programmet. Oppholdet kan vare fra to dager til to måneder, og gjesten skal undervise i minimum åtte timer. Dersom oppholdet varer mer enn én uke, skal gjesten undervise minimum åtte timer *pr uke*. Undervisningstimene som tilbys er et gratis tilbud for vårt fakultet. Alle utgifter ved utvekslingsoppholdet dekkes av gjestens hjemfakultet, og gjesten mottar sin ordinære lønn fra sitt fakultet. Det har vist seg å være utfordrende å finne relevante undervisningsoppgaver for gjestene, og å få brukt undervisningskompetansen de tilbyr på en konstruktiv måte. Dette har blitt en enda større utfordring etter at timekravet i Erasmus+ programmet ble økt fra 5 til 8 timer. Ved en rekke andre fakultet i Europa brukes undervisningskreftene som tilbys gjennom Erasmus+ programmet til å undervise ad-hoc intensive spesialemner innenfor gjestens spesialfelt. Dette er en modell som kan være aktuell også for oss. For at dette skal kunne bli en realitet må vi finne frem til gode løsninger for hvordan ad-hoc emner kan gjennomføres rent praktisk, herunder også hensynet til de frister som ellers gjelder for etablering og drift av emner, og for hvordan vi kan kvalitetssikre emner som skal tilbys av gjestelærere som er ukjente for fakultetet. Vi vil i løpet av 2015 utrede mulige modeller for hvordan utenlandske lærere som er gjester hos oss gjennom Erasmus+ programmet kan undervise intensive spesialemner, men også fortsatt brukes som et tilskudd i undervisningen på ordinære emner. Forslag vil legges frem for studieutvalget og fakultetsstyret til drøfting og eventuelt vedtak.

5.4 Forbedring av fakultetets nettsider om utvekslingsmuligheter

Høsten 2014 ble det gjennomført et stort arbeid ved hele UiB for å bedre informasjonen om eksisterende utvekslingsavtaler. De nye avtalenettsidene[14] utgjør en betydelig kvalitetsheving og forbedring av informasjonen om utvekslingsmuligheter, men utløser samtidig et behov for oppdatering og videreutvikling av fakultetets nettsider med mer generell informasjon om utveksling (altså ikke avtalespesifikk informasjon). Dette arbeidet vil bli prioritert i 2015 og forbedrede nettsider skal være klare i god tid før søknadsfristen for utveksling for studieåret 2016/2017.

---

[13] Kapittel 5 Rett og plikt til godskriving og faglig godkjenning: http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen

[14] http://www.uib.no/utvekslingsavtale

5.5 Utvikling av samarbeid med National Law University Delhi

Fakultetet arbeider kontinuerlig for å kunne tilby studenter utveksling ved gode institusjoner i utlandet. De senere år har fakultetet arbeidet for flere utvekslingsavtaler i Asia. Fakultetet fikk innvilget SIU-søknad om finansiering og utvikling av samarbeid med India, og starter våren 2015 et samarbeid med særlig National Law University Delhi (NLUD). Støtten fra SIU gis over en periode på tre år, og vår indiske samarbeidspart får økonomisk støtte fra indiske myndigheter. Første delegasjon fra fakultetet avlegger NLUD besøk i slutten av mars 2015. I 2015 vil vi gjøre oss kjent med utdanningstilbudet ved NLUD og bli enige om avtaleverket som skal danne grunnlaget for gjensidig utveksling av studenter. Forhåpentligvis kan første utveksling finne sted fra og med 2016.